

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КОХАННЯ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

**Гріньова О.М., кандидат психологічних наук, доцент
Київський університет імені Бориса Грінченка**

Значущість кохання у житті людини усіх історичних епох важко переоцінити. На сучасному етапі розбудови Української держави, в умовах руйнації старої, радянської, системи цінностей і відсутності єдиних, загальнонаціональних аксіологічних імперативів міжособистісних взаємин визначення сучасною молоддю базових когніцій кохання, які стають основою конструювання подальших романтичних взаємин, надзвичайно ускладнюється.

Трактування любові у психологічній науці було започатковано у роботах З.Фрейда. Згідно з вченим, психологічною основою кохання особистості є потяги і інстинкти її підсвідомості, лібідо. Однак у процесі соціалізації дитини через різні прояви ідентифікації зі значущими іншими лібідо набуває різноманітних стратегій у романтичних взаєминах і подальшого формування унікальних для кожної людини уявлень про кохання. Е.Фромм підкреслював, що особистісно зріле кохання, на відміну від афективного, передбачає перш за все турботу і відповідальність про кохану людину. Згідно з З.Рубінім, любов включає турботу, нужду і довіру до іншої людини. А.Маслоу розглядав кохання як одне з екзистенційних, вищих переживань, які обумовлюють шлях людини до самоактуалізації. У роботах вітчизняних психологів кохання розглядається як складне мотиваційно-сміслові утворення, яке обумовлює переживання людиною різних емоцій та почуттів - пристрасті, ніжності, ревності тощо (В.К.Карпинський, К.К.Платонов, С.Л.Рубінштейн).

Найбільш сензитивним періодом активізації романтичних взаємин особистості є юнацький вік. Згідно з Є.В.Вараксіною, у пізньому юнацькому віці відбувається індивідуалізація та диференціація смислових основ кохання, що обумовлює зростання суб'єктивної значущості смислів не просто наявності коханої людини, а взаємообміну емоціями у цих взаєминах, кохання як самоцінності. Негативним явищем динаміки смислів кохання у пізньому юнацькому віці є звуження часової перспективи цього феномена. Складність конструювання юнаками романтичних взаємин, згідно з К.О.Бочавером, обумовлює ряд проблем у цих стосунках пов'язаних з розподілом влади і співчуття у діаді, а також з особливостями особистісного зростання індивідуума. Становлення здатності особистості юнаків до конструктивного вирішення проблем у власних романтичних взаєминах зростає з набуттям ними життєвого досвіду. О.О.Єкимчик підкреслила, що успішність конструювання юнаками стратегії поведінки у романтичних взаєминах обумовлюється специфікою формування когнітивного й емоційного компонентів цього феномена.



У роботах вчених підкреслюється думка про те, становлення когнітивного, емоційного й поведінкового компонентів кохання у юнаків і дівчат має свою специфіку. Зокрема, уявлення юнаків про кохання є більш конкретними і реалістичними, ніж у дівчат, але і водночас більш прагматичними і менш позитивними. Романтичні когніції дівчат є більш диференційованими і більшою мірою асоціюються з прив'язаністю, емоційністю, турботою один про одного, крайні прояви емоційного кохання обумовлюють стратегію любові-манії (О.Є.Єкимчик, В.І.Лупандін і О.М.Стрижова, Н.А.Цветкова і Є.Ю.Макарова). Водночас здійснений аналіз фахової літератури не виявив комплексних досліджень кохання у юнацькому віці як складного комплексного психічного утворення, гендерних особливостей цього феномена, а також тренінгових програм оптимізації когнітивного, емоційного й поведінкового компонентів кохання сучасних юнаків у їх єдності. Тому висока актуальність і недостатня розробленість кохання у юнацькому віці обумовлюють необхідність подальшого теоретичного й емпіричного вивчення цієї наукової проблеми.

